

НАУРУ РЕСПУБЛИКАСЫ

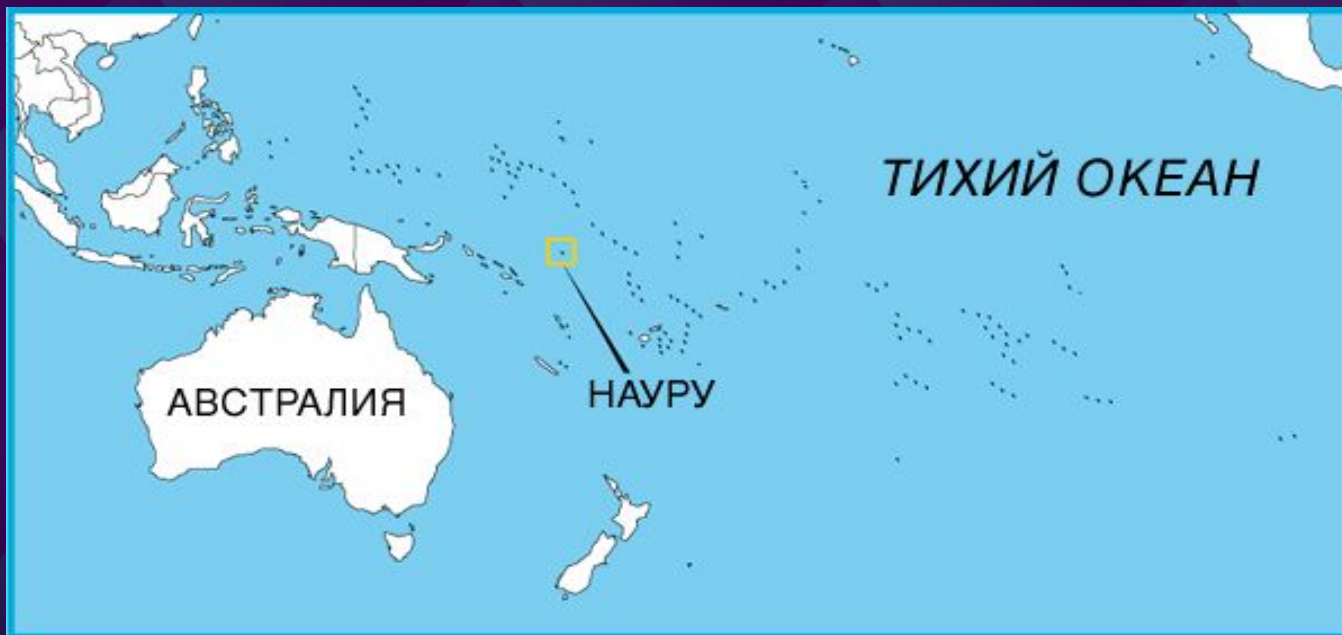
Группа: АТ-18 7.2

Орындаған: Орымбаев Д.Е.

Қабылдаған: Абдуразакова Г.А.

Науру Республикасы — Тынық мұхитының батыс бөлігіндегі бір аттас маржан аралында орналасқан ергежейлі мемлекет. Аумағы — 21,3 км²; (2015). Науру аралы Тынық мұхитының батыс бөлігінде, экватордан шамамен 42 км қашықтықта орналасқан. Науру аралы — көтерілген маржан атоллық ~~жағалау~~ үстіне. Арал сопақ болып келеді, шығыс жағынан жағалау батыңқы — ол жерде Анибар шығанағы орналасқан. Арал аумағы — 21,3 км², ұзындығы — 6 км, ені — 4 км. Жағалық сызықтың ұзындығы — шамамен 18 км.¹ Ең жоғарғы нүктесі — 65 метр Арал бетінің ені 100—300 метрді құрайтын қысаң жағалық жазық болып келеді, Науруның орталығында биіктігі 30 метрге дейін жететін әктасты үстіртпен қоршалған. Бұрын үстірт фосфориттердің (науруит) қалың қабатымен жабылған еді. Болжаулы пікір бойынша бұл қабат теңіз құстардың дәреті болып табылады.

- **Науру Республикасының** халық саны **10 084** адамды құрады, соның ішінде ерлер — **5105**, ал әйелдер — **4979** адам. Халық тығыздығы — **473,43** адам км². Науру тұрғындарының шамамен 91% (9031 адам) республиканың байырғы халқы — **наурулықтар** болып табылады. Науру тұрғындарының жалпы санынан Тынық мұхитындағы аралдардан шыққандар 4% құрайды, еуропалықтар — 1,6% (161 адам), қытайлар — 1,5% (151 адам). Тұрғындардың ішіндегі шет елдер азаматтарының үлесі жоғары. Тілдің негізінде наурандықтарды микронезиялық халықтар тобына жатқызылады
- **Маркус Стефен** (1969 жылы 1 наурызда туған) - Наурудың 27-ші президенті, 19 желтоқсан 2007 ж. - 10 қараша. Науру Олимпиада комитетінің президенті 2009 жылдың қаңтарынан бастап, 2008 жылдың наурыз айынан бастап Океания ауыр атлетика федерациясының президенті. Саясаткер болғанға дейін Стефен ауыр атлетикамен айналысқан. 1990-2002 жылдары Достастық ойындарында Маркус 7 алтын және 5 күміс медаль жеңіп алды, ал 1999 жылғы қарашада Афинада 62 кг дейінгі салмақта күміс медальді жеңіп алды.
- **Итте Детенамо** (1986 жылы 22 қыркүйекте туылған ағылшын Itte Detenamo) 105 кг салмақ категориясында орындайтын Наурулин ауыр атлеты. Науру 2004 жылғы Афины Олимпиадасында 105 кг салмақ санатында 14-ші орынды жеңіп алды. 2006 жылы Достастық ойындарында қола медальді жеңіп алып, 2007 жылғы Оңтүстік-Тынық мұхиты ойындарында үш алтын медальді иеленді. Бейжіңдегі 2008 жылғы жазғы Олимпиада ойындарында Итэ Детенамо Науру үшін бәсекелесетін жалғыз спортшы болды. Ол 105 кг салмақ санатында 385 кг көтеріп, өзінің жеке рекордын ұрып, 10-шы орынды иеленді. Сонымен қатар, Detenamo Олимпиаданың ашылу рәсімінде Науру туын көтерді.
- **Юкио Петр** (туылған Юки Петр, 1984 жылы 29 қаңтарда Иво қаласында дүниеге келген) - Наурустан ауыр атлет. 2004 жылы жасөспірімдер арасында Океания чемпионы атанды. 2004 жылғы жазғы Олимпиада ойындарында 302,5 кг нәтиже көрсеткен 69 кг салмақ дәрежесінде (135 кг салмақпен, 167,5 кг салмақта) 8-ші орынға ие болды. Ойынның ашылу рәсімінде Науру делегациясының стандарттаушысы Петр болды. Әлем чемпионатында 2005 жылы 77 кг дейінгі салмақ дәрежесінде күміс жүлдені жеңіп алды. 2008 жылы ол бірдей салмақтағы Достастықтың чемпионы атанды.

- **Наурулықтар микронезия тілі** — науру тілінде сөйлейді. 1968 жылға дейін Науру Республикасы Австралияның, Ұлыбританияның және Жаңа Зеландияның бірлескен меншігі болған, сондықтан ағылшын тілі, науру тілімен қатар, мемлекеттік болып табылады. Науру жазуы латын алфавитінің негізінде құрылып, 17 әріптен тұрған. Кейін, басқа тілдердің елеулі ықпалынан, ең алдымен неміс, ток-писин және кирибати, алфавит 28 әріпке дейін кеңейді. Науру тілін қолданатын адам саны 7000-нан астам.
- Бүгінгі таңда Науруда негізінде христиандықтар тұрады. Наурулықтардың көбісі (60,5 % — 6098 адам) протестанттық шіркеулердің өкілдері болып табылады, соның ішінде 35,2 % (3552 адам) — Науру конгрегационалистік шіркеуінің өкілдері. Бұл шіркеудің Мененг, Буада, Анабар және Нибок округтерінде өзінің кішкентай шіркеулері орналасқан, ал басты шіркеуі Айво округінде. Құдай Ассамблеясынан сенушілер — 12,8 % (1291 адам), Наурудың тәуелсіз шіркеуінен — 9,4 % (945 адам). Елде адвентисттер, баптисттер және Иегова куәгерлерінің шағын топтары бар.

- Еуропалықтар арасынан алғашқы болып Жаңа Зеландиядан Қытайға қарай бағыт ұстаған ағылшын капитаны Джон Фирн 1798 жылдың 8 қарашасында ашқан және аралға «Жағымды» деген атау берді. кемеге ешқандай қарусыз жүзіп жүрген аралдардың достық жағынан жағымды әсер етті және Науруандардың денелерінде Океанияның басқа да халықтары арасында әдеттегідей соғыссыз татуировкалар болмады.
- 1947 жылдан бастап Науру Біріккен Ұлттар Ұйымының Сенім аймағына айналды, ол Ұлыбритания, Австралия және Жаңа Зеландияны бірлесіп басқаруда. 1970 жылдардың ортасында жылына 2 миллион тонна фосфорит өндіріліп, 24 миллион австралиялық долларға экспортталды.
- 1950 жылдары аралда тәуелсіздік қозғалысы пайда болды. 1951 жылы Бас басқарма Кеңес Одағының әкімшілігінің консультативтік органы болып табылатын Науруан жергілікті өзін-өзі басқару Кеңесіне айналды. 1966 жылы Наурудағы ішкі өзін-өзі басқаруды қамтамасыз ететін жергілікті заң шығарушы және атқарушы кеңестердің құрылуына қол жеткізілді. Тәуелсіздік 1968 жылғы 31 қаңтарда жарияланды.

- Науру аралының ерте мәдениеті туралы деректер өте аз: Батыстың қатты ықпалынан көптеген салт-дәстірлері жергілікті тұрғындарымен ұмытылды. Көне наурулықтарда жазуы болмағандықтан, елдің мәдени байлығын зерттеуді бастаған ғалымдар қиындықтарға тап болды.

- 2 ай уақыт аралығында Наура халқының салт-дәстүрімен, Наура республикасының заңымен танысам. Алдыңғы уақытта ауа райы мен климаты қандай күйде болатыны туралы мәлімет жинайтын едім. Керекті құжаттар мен ақша көлемін есептеймін.
- Қазақстан туы, фотоаппарат , плеер
- Сувенир, ұлттық киім, маржан, ақшасы монета, жергілікті жеміс-жидектер.

- Ұқсастық:

1. Қонақжайлылық Науру (Еуропалықтар арасынан алғашқы болып Жаңа Зеландиядан Қытайға қарай бағыт ұстаған ағылшын капитаны Джон Фирн 1798 жылдың 8 қарашасында ашқан және аралға «Жағымды» деген атау берді. кемеге ешқандай қарусыз жүзіп жүрген аралдардың достық жағынан жағымды әсер етті және Науруандардың денелерінде Океанияның басқа да халықтары арасында әдеттегідей соғыссыз татуировкалар болмады) **Қазақстан** (19 ғасырда қазақ даласында болған поляк Адольф Янушкевич қазақ қонақжайлылығына таң қалып: «Егер қазақтарды экватор бойымен орналастырса онда жер шарын тегін айналып өтуге болады» деп жазып кеткен. Белгілі қазақстандық жазушы Герольд Бельгер «Қазақтың қонағы қанша» деген жазбасында Қазақтардың қонақжайлылығы туралы жазған).

2. Тәуелсіздік үшін күрес Науру (1947 жылдан бастап Науру Біріккен Ұлттар Ұйымының Сенім аймағына айналды, ол Ұлыбритания, Австралия және Жаңа Зеландияны бірлесіп басқаруда. 1940-1950 жылдары тәуелсіздік үшін қозғалыс болды). Қазақстан (1986 жыл 17-18 желтоқсан Желтоқсан оқиғасы).

- Айырмашылық:

1. Қазақстанда табиғи ресурстарға бай мемлекет (әлем бойынша 6 орынға ие), Науру табиғат ресурстарына тапшы болғандықтан олар Австралияның ресурстарын импорттау арқылы өмір сүруде.

2. Қазақстанның материкте орналасуы, Науру аралда орналасуы.

Тайм-менеджмент: 12 сағат.

Интенсификация: Науру елінің мәдениеті мен діні туралы информация табу(Себебі, Науру аралының ерте мәдениеті туралы деректер өте аз: Батыстың қатты ықпалынан көптеген салт-дәстірлері жергілікті тұрғындарымен ұмытылды. Көне наурулықтарда жазуы болмаған).